

**UKLJUČIVANJE NACIONALNO ORIJENTIRANIH ČASOPISA
U ČASOPISNU ELITU MEĐUNARODNOG ZNAČENJA
ILI
ŠTO ZNANSTVENA PERIFERIJA MOŽE PONUDITI METROPOLI?¹**

**INCLUSION OF THE NATIONALLY ORIENTED JOURNALS INTO
THE JOURNAL ELITE OF INTERNATIONAL SIGNIFICANCE
OR
WHAT CAN SCIENTIFIC OUTSKIRTS OFFER TO A METROPOLIS?**

Tinka Katić

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb
tkatic@nsk.hr

Zdenka Penava

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb
zpenava@nsk.hr

UDK / UDC: 050::02(497.5):004.6-027.512

Istraživanje / Research paper

Primljeno / Received: 23. 8. 2005.

Sažetak

Vjesnik bibliotekara Hrvatske izlazi od 1950. u izdanju Hrvatskoga knjižničarskog društva, donoseći informacije o najnovijim postignućima iz područja knjižničarstva u Hrvatskoj i u svijetu. Zahvaljujući činjenici da objavljuje samo recenzirane i kategorizirane članke, časopis se afirmirao kao jedini relevantni znanstveno-stručni časopis iz područja knjižničarstva u Hrvatskoj. Referira se u tri baze podataka: *LISA: Library and Information Science Abstracts*, *ISA: Information Science Abstracts* i *Sciences de l'Information, Documentation*. Stoga su radovi objavljeni u časopisu važan element za vrednovanje znanstveno-stručnog doprinosa hrvatskih knjižničara te stjecanje stručnih i znanstvenih zvanja. Uz to, posebni tematski brojevi koje uređuju najeminentniji stručnjaci iz određenog područja, služe i kao obvezna ispitna literatura na Odsjeku informacijskih znanosti Filozofskog fakulteta u

¹Rad je prerađeno izlaganje održano na Otvorenom sastanku Sekcije za časopise iz knjižničarstva i informacijskih znanosti održanom 16. kolovoza 2005. u okviru teme *LIS Journals - a voyage of discovery beyond Anglo-American shores* na 71. općoj konferenciji IFLA-e u Oslu. Izlaganje je objavljeno na adresi: <http://www.ifla.org/VII/s45/conf/lisj-conference2005.htm>

Zagrebu i Katedri za knjižničarstvo Filozofskog fakulteta u Osijeku. Od 9. ožujka 2004. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* izlazi i u elektroničkom izdanju (<http://www.hkdrustvo.hr/vbh/>), pa objavljeni radovi postaju još vidljiviji i dostupniji potencijalnim čitateljima.

Na primjeru *Vjesnika bibliotekara Hrvatske* ispitat će se koje su mogućnosti ili nemogućnosti uključivanja lokalnih časopisa iz male znanstvene sredine u časopisnu elitu međunarodnog značenja. Problematizirat će se:

- uloga nacionalno orijentiranih časopisa, primjerice, u zaštiti komunikacije na jeziku male znanstvene zajednice, kao i utjecaj specifičnosti lokalne znanstvene ili stručne sredine na neke značajke znanstvene komunikacije, kao što su izvori citiranih radova i drugo; te
- potreba uključivanja nacionalno orijentiranih časopisa u tokove svjetske znanstvene komunikacije i međunarodne baze podataka kako bi se ispunila težnja znanstvenika i stručnjaka iz malih, znanstveno perifernih zajednica da rezultate svog rada objave u časopisu koji svojim utjecajem omogućuje bolju vidljivost i odjek u međunarodnoj znanstvenoj i/ili stručnoj zajednici.

Ključne riječi: *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, nacionalno orijentirani časopisi, internacionalni časopisi, LISA, ISA, ISI baze podataka, postupak odabira časopisa

Summary

Vjesnik bibliotekara Hrvatske has been published since 1950 by the Croatian Library Association, bringing information on the newest achievements in librarianship in Croatia and worldwide. Due to the fact that it publishes only reviewed and categorized papers, the journal has been affirmed as the only relevant scientific and professional journal in the area of Croatian librarianship. It is referred in three databases: *LISA: Library and Information Science Abstracts*, *ISA: Information Science Abstracts* and *Sciences de l'Information, Documentation*. Thus, the published articles are important elements for evaluation of Croatian librarians' scientific and professional contributions, as well as for acquiring professional and scientific titles. Besides that, special issues edited by eminent professionals in a certain area, serve as mandatory exam literature for graduate and postgraduate students of the Department of Information Science, Faculty of Philosophy Zagreb, and of the Department of Librarianship, Faculty of Philosophy Osijek. Since March 9, 2004 *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* has started publishing its parallel electronic edition free of charge (<http://www.hkdrustvo.hr/vbh/>), thus giving its articles more visibility and making them more available to potential readers.

The article will examine the chances of peripheral journals from a small scientific community to be included into journal elite of international significance on the case of *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*. The following issues will be discussed:

- the role of nationally oriented journals, e.g., in the protection of communication in the language of a small scientific community, as well as the impact of the local scientific and professional environment on the characteristics of scientific communication, e.g., source items etc.; and
- the need of inclusion of nationally oriented journals into the mainstream of the world scientific communication and international databases in order to fulfil ambitions of scientists and professionals from small, scientific peripheral environment to publish the results of their research in journals which impact allows better visibility in and response from the international scientific and/or professional community.

Keywords: *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, nationally oriented journals, international journals, LISA, ISA, ISI databases, journal selection process

1 Uvod

Pristup različitim pojavama kroz odnos središte-periferija prisutan je već pedesetak godina u istraživanjima društvene, političke i kulturne povijesti.² Na prvi pogled, takav odnos sugerira postojanje razvijenijeg i poticajnog središta te nerazvijene i pasivne periferije.³ Iako se danas, kad su u toku procesi globalizacije, takav pristup može činiti anakronim, ipak ga uzimamo kao polazište za razmatranje problematike uključivanja nacionalno orijentiranih časopisa u časopisnu elitu međunarodnog značenja. Uporište za to nalazimo u razmišljanjima nekih autora koji ukazuju na jasnu distinkciju između provincije i periferije, po kojoj je prva negativno određena i znači ovisnost o jakom središtu, dok druga, relativnom neovisnošću o jakom središtu, osvaja prostor slobode u kojem se mogu realizirati njezini kreativni potencijali.⁴

Uloga svakog časopisa jest prijenos informacija. Različiti utjecaj na međunarodne znanstvene tokove, kao i različita vidljivost časopisa u međunarodnoj znanstvenoj komunikaciji dijeli ih na one koji imaju ključnu ulogu u širenju znanja (internacionalni časopisi) i na one čiji utjecaj ostaje unutar lokalne znanstvene sredine (nacionalno orijentirani časopisi).⁵

Jedno je od obilježja internacionalnih časopisa prijenos informacija u oba smjera – iz svjetske znanosti u lokalne znanstvene sredine i obratno. U časopisima koji pokazuju obilježja nacionalno orijentiranih časopisa nema dvosmjerne komunikacije jer oni najčešće donose informacije iz lokalnih izvora, a rezultati objavljenih istraživanja mogu se primijeniti u vlastitoj sredini. Premda se uloga takvih časopisa ne smije zanemariti, primjerice, u zaštiti komunikacije na jeziku znanstvene zajednice, pri odabiru tema i slično, valja razmotriti mogućnost njihova uključivanja u tokove svjetske znanstvene komunikacije kako bi se prevladale osnovne prepreke koje obilježavaju znanstvenu periferiju: mali broj znanstvenika u odnosu na broj tema koje istražuju, procjena i odabir kvalitete znanstvenog djelovanja te jezična barijera.

Knjižničarstvo u Hrvatskoj ima značajke znanstvene komunikacije malih znanstvenih sredina, koju obilježava naglašeni dotok informacija iz svjetske znanosti. Međutim, taj dotok informacija ujedno ukazuje na otvorenost i spremnost lokalne znanstvene zajednice za strane utjecaje i internacionalizaciju hrvatskoga knjižničarstva, pa nećemo pogriješiti ako ustvrdimo da su knjižničarstvo i informacijske znanosti u Hrvatskoj integralni dio svjetske znanstvene zajednice. To je vidljivo i na primjeru *Vjesnika bibliotekara Hrvatske*. No kako se u njemu objavljuju radovi

²Čepulo, Dalibor. Prava građana i moderne institucije : europska i hrvatska pravna tradicija. Zagreb : Pravni fakultet, 2003.

³Gross, Mirjana. "Jezgra" i "periferija" – nova teorija "industrijske revolucije" u Evropi. // Radovi Instituta za hrvatsku povijest 16(1983), 247-252.

⁴Tu tezu R. Ivančević ilustrira dvama primjerima iz povijesti umjetnosti *quattrocenta*. Prvi primjer pokazuje otvorenost i spremnost male sredine (Šibenik, Hrvatska) da prihvati inovativan, netradicionalan projekt izgradnje kamene zgrade katedrale bez žbuke, a drugi konzervativnost Firentinaca i njihovo nerazumijevanje kreativnosti slavnog arhitekta Filippa Brunelleschija zbog čega je glavno pročelje crkve San Lorenzo ostalo nedovršeno do danas. Opširnije u: Ivančević, Radovan. Hrvatska nit u mediteranskom tkivu. // Dubrovnik 6, 6(1995), 20-36.

⁵Penava, Zdenka. Znanstvena komunikacija kroz hrvatske časopise u ISI bazama. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 47, 1/2(2004), 116-128.

na jeziku kojim govori relativno mali broj ljudi u svijetu, postavlja se pitanje njegove uloge u lokalnoj i međunarodnoj znanstvenoj komunikaciji. Stoga je svrha ovog članka ustanoviti pokazuje li *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, uz obilježja nacionalno orijentiranog časopisa, i internacionalna obilježja. To će se ispitati analizom nekih značajki znanstvene komunikacije, a to su, npr., interdisciplinarnost, znanstvena aktivnost autora, izvori citiranih radova, broj objavljenih i citiranih radova koji ovisi o specifičnostima znanstvenog područja i slično.

2 *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*

Vjesnik bibliotekara Hrvatske izlazi od 1950. u izdanju Hrvatskoga knjižničarskog društva. U prvom broju časopisa, 1-3(1950), proklamirani su njegovi ciljevi koji su se održali sve do danas: praćenje povijesti, stanja i razvoja hrvatskih knjižnica i hrvatskog knjižničarstva, kao i praćenje aktualnih zbivanja u svjetskom knjižničarstvu, ponajprije onih koje potiče IFLA. Jamstvo za njihovu realizaciju bili su ugledni stručnjaci koji su se tijekom proteklih desetljeća smjenjivali kao glavni urednici i članovi Uredništva. Tako je, primjerice, svjetski poznata teoretičarka kataloga Eva Verona punih četrnaest godina sudjelovala u uređivanju časopisa – od 1950. do 1959. kao članica Uredništva, a od 1960. do 1964. kao glavna urednica. Uz urednički angažman, Eva Verona, sudjelujući aktivno u najvažnijim međunarodnim zbivanjima na području katalogizacije u 1960-im i 1970-im, dala je časopisu i dragocjeni autorski doprinos. Njezini članci o gore spomenutoj tematici izlazili su istodobno i u etabliranim svjetskim časopisima (npr., *Libri, Library resources and technical services*), kao i u domaćem časopisu.

Gotovo sva uredništva *Vjesnika bibliotekara Hrvatske* suočavala su se s problemom ažurnosti izlaženja i periodičnosti. Rješavanju toga problema pristupilo se 1998. kada je aktualno uredništvo postavilo sljedeći cilj: postići ažurnost izlaženja u tekućoj godini, a s vremenom i periodičnost tromjesečnika. Da bi se postigla ažurnost izlaženja i zadržala/podizala kvaliteta priloga, u uređivačku koncepciju unijete su formalne i sadržajne promjene.

2.1 *Formalne promjene*

Uredništvo je prihvatilo i doslovno slijedi *Upute za uređivanje primarnih znanstvenih i stručnih časopisa* ISSN ureda za Hrvatsku. Upute preporučuju: recenzentski postupak i kategorizaciju članaka; sažetak i ključne riječi na hrvatskom i jednom svjetskom jeziku (najčešće na engleskom); uključivanje potpunih bibliografskih podataka, npr., naslov na hrvatskom i na jeziku sažetka, ime autora, naziv i adresa ustanove u kojoj autor radi; datum primitka i prihvaćanja članka; živa glava na svakoj stranici, npr., naslov časopisa, broj časopisa, ime autora, skraćeni naslov članka. Upute također preporučuju sadržaj naslovne stranice časopisa: naslov, ISSN, UDK, godište i godinu, broj, mjesto i godinu izdavanja, ime/naziv izdavača, uredništvo, baze podataka u koje je časopis uključen i drugo.

Isto tako, prihvatili smo sugestije Donalda T. Hawkinsa, tadašnjega glavnog urednika baze podataka *ISA: Information Science Abstracts*, da časopis opskrbito sa što više informacija na engleskom jeziku. Uz već uobičajenu praksu objavljivanja

sažetaka uglavnom na engleskom jeziku, dvojezično se (na engleskom i hrvatskom) navode bibliografski podaci o časopisu, podaci s naslovnice članka te podaci u impresumu.

Od 9. ožujka 2004. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* izlazi paralelno i u elektroničkom izdanju (<http://www.hkdrustvo.hr/vbh/>), što čini časopis vidljivijim, odnosno povećava se dostupnost objavljenih članaka potencijalnim čitateljima.

2.2 Sadržajne promjene

Pri osmišljavanju sadržajnih promjena pošlo se od ideje da se uređivanje časopisa, uz sadržajno raznolike brojeve, usmjeri na tematske brojeve koje bi priređivali viđeniji stručnjaci iz određenog područja. Prihvaćanjem koncepcije tematskih brojeva ostvaruju se sljedeće prednosti:

- gost-urednik okuplja i potiče na suradnju domaće i strane stručnjake s područja koje je tema broja,
- čitatelj na jednom mjestu dobiva aktualan i cjelovit pregled nekog područja, zajamčen kompetencijom gosta-urednika,
- spor proces uređivanja i objavljivanja časopisa ubrzava se podjelom rada pa je moguće istodobno pripremati više tema/brojeva. U takvoj podjeli rada, "redovnim" članovima Uredništva ostaje vremena za pripremu drugih sveščića, kao i za ostale aktivnosti vezane uz uređivanje i promicanje časopisa u cjelini.

3 Uloga nacionalno orijentiranih časopisa u lokalnoj znanstvenoj zajednici

Zahvaljujući višedesetljetnoj tradiciji, svim navedenim poboljšanjima kao i činjenici da objavljuje samo recenzirane i kategorizirane članke, *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, kao nacionalno orijentirani časopis, nametnuo se kao jedini relevantni časopis iz područja knjižničarstva i informacijskih znanosti u Hrvatskoj. On se referira u tri bibliografske baze podataka: *LISA: Library and Information Science Abstracts*, *ISA: Information Science Abstracts* i *Sciences de l'Information, Documentation*. Stoga su članci objavljeni u tom časopisu važan pokazatelj pri vrednovanju znanstvenog i stručnog doprinosa u hrvatskom knjižničarstvu kao i pri stjecanju znanstvenih i stručnih zvanja. Takva situacija u novije vrijeme djeluje motivirajuće na potencijalne autore, kojima je u interesu objavljivati u časopisu. Radovi se najčešće šalju samoinicijativno, no sve je veći odaziv na pozive autorima za pojedine tematske brojeve, koji se objavljuju na mrežnim stranicama časopisa.

Objavljeni tematski brojevi obrađuju aktualne teme, primjerice, bibliografska kontrola u okruženju globalne informacijske infrastrukture, slobodan pristup informacijama, predmetni pristup informacijama, obrada elektroničke građe, serijske publikacije.

Tematski brojevi donijeli su kvalitativan pomak ponajprije zahvaljujući gostima urednicima koji su redom, bez obzira što dolaze iz male znanstvene sredine, svjetski priznati stručnjaci koji, kao članovi, pa čak i voditelji različitih međunarodnih radnih tijela i grupa (Permanent UNIMARC Committee, Working Group on MLAR, Working Group on FRANAR, IFLA FAIFE, ISSN Governing Board itd.) aktivno

sudjeluju u donošenju važnih odluka u knjižničarstvu i informacijskim znanostima. Uza sve veći odaziv domaćih autora, u tematskim su brojevima sve zastupljeniji i strani autori. Do tada, radovi stranih autora sporadično su objavljivani u *Vjesniku bibliotekara Hrvatske*. Izuzetak su spomenice posvećene uglednim bibliotekarima, u kojima su objavljeni radovi njihovih inozemnih kolega. Ti su se tekstovi objavljivali na izvornom jeziku. Međutim, u tematskim brojevima tekstovi stranih autora prevedeni su na hrvatski, jer je uloga *Vjesnika bibliotekara Hrvatske* i da štiti jezik znanstvene zajednice stvarajući i promičući stručnu terminologiju.

Sve gore navedeno razlog je što *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, a osobito njegovi tematski brojevi koje uređuju najeminentniji stručnjaci iz određenog područja, služi i kao obvezna ispitna literatura na Odsjeku informacijskih znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu i Katedri za knjižničarstvo Filozofskog fakulteta u Osijeku.

4 Uloga nacionalno orijentiranih časopisa u svjetskoj znanstvenoj zajednici

Kao glavni nositelj znanstvene komunikacije, časopis ocrtava okruženje pojedine znanstvene i stručne zajednice. Njegov status u svjetskoj znanstvenoj zajednici određuje znanstveni doprinos objavljenih radova. Stoga uključivanje časopisa u svjetske baze podataka dokazuje i njegovu kvalitetu i međunarodnu prepoznatljivost.

Kao što je gore spomenuto, *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* referira se u sljedećim bazama podataka: *LISA: Library and information Science Abstracts, Science de l'information, documentation*, a od 1999. i u *ISA: Information Science Abstracts*. No, periodičnim pregledom rezultata pretraživanja svih triju baza podataka, ustanovljeno je da se podaci ne ažuriraju u LISA-i. Iako je časopis redovito dostavljan, potpuni podaci navode se samo za razdoblje 1968.-1973. Nakon naše urgencije 1993. godine, tadašnji nas je urednik LISA-e obavijestio o ponovnom uključivanju časopisa od 1991. godišta. To, međutim, nije učinjeno, pa smo ponovno urgirali 1997., 2000., 2002. i 2005.,⁶ ali bez rezultata.

Budući da nismo dobili odgovore od LISA-e o razlozima zbog kojih se časopis ne uključuje u tu bazu podataka, očekivali smo da ćemo o kriterijima za uvrštavanje više saznati uvidom u *LISA User guide*.⁷ Međutim, taj priručnik sadrži podatke o broju referiranih časopisa, broju zemalja iz kojih časopisi pristižu i broju jezika na kojima se časopisi objavljuju, detaljan popis predmetnog obuhvata⁸ te neke tehničke informacije. Radi usporedbe, pregledali smo podatke o predmetnom obuhvatu i bibliografskim pomagalicama (klasifikacija, indeksiranje i drugo) koji se navode u uvodu

⁶Zahtjev je upućen u lipnju 2005. Nakon izlaganja na IFLA-i, uspostavljen je kontakt s urednikom LISA-e.

⁷LISA User guide [citirano: 2005-03-25]. Dostupno na: <http://www.csa.com/factsheets/lisa-set>

⁸Isto: "Major areas of coverage include: artificial intelligence; book reviews; CD-ROMs; computer science application; information centres; information management; information science; information storage; information technology; internet technology; knowledge management; librarianship; libraries and archives; library managements; library technology; library use and users; medical information; online information retrieval; publishing and bookselling; records management; telecommunications; technical services; WWW."

publikacije *ISA: Information Science Abstracts*.⁹ Iako je usporedbom ustanovljeno da obje baze podataka široko pokrivaju časopise iz područja knjižničarstva i informacijskih znanosti, isključivanje *Vjesnika bibliotekara Hrvatske* iz LISA-e pokazuje da postoji postupak selekcije časopisa. Budući da nisu iskazani čvrsti pokazatelji za uvrštavanje,¹⁰ odnosno isključivanje iz spomenutih baza podataka, ostaje nejasno zašto je *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* iz jedne baze podataka isključen, a u drugu uključen.

5 Vrednovanje Vjesnika bibliotekara Hrvatske za uključivanje u međunarodne baze podataka

Postupak selekcije časopisa¹¹ s opisom osnovnih kriterija za odabir časopisa kao i kvalitativni i kvantitativni pokazatelji za njihovo vrednovanje nalaze se na mrežnoj stranici *Thomson ISI Publishing Company*, koja stvara ISI baze podataka. Među najpoznatijima je *Web of Science*,¹² međunarodna, multidisciplinarna, selektivna bibliografska i citatna baza podataka koja široko obuhvaća najznačajniju svjetsku znanstvenu produkciju i istraživanja iz svih znanstvenih područja. No, nije sveobuhvatna u smislu bilježenja cjelokupne svjetske produkcije znanstvenih časopisa. Njezinu jezgru čini oko 8.700 internacionalnih časopisa koji, prema načelu poznatom kao Bradfordov zakon,¹³ donose glavninu najvažnijih istraživanja i rezultata za svako znanstveno područje. Stoga svaki časopis prije uključivanja u bazu podataka prolazi kroz postupak vrednovanja.

Iako *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* nije uključen u ISI baze podataka, za usporedbu i procjenu njegova znanstvenog doprinosa u internacionalnom okruženju korišteni su kriteriji *Web of Science – Social Sciences Citation Indexa* za odabir časopisa:

- osnovne norme za izdavanje časopisa: redovitost izlaženja (najvažniji kriterij!); pridržavanje međunarodnih izdavačkih konvencija (obavijesni naslov časopisa; puni naslov članka i sažetak; potpuni bibliografski opis citiranih

⁹ISA 36, 9(November/December 2001): "ISA covers the world's literature on information science – an interdisciplinary field concerned with the theoretical and practical concepts, as well as the technologies, laws, and industry dealing with knowledge transfer and the sources, generation, organization, representation, processing, distribution, communication, and uses of information, as well as communications among users and their behaviour as they seek to satisfy their information needs. Coverage: Coverage includes books, journals, and conference proceedings. Items not generally available from publishers, document sales offices, loan or photocopy services of the issuing institutions or major libraries, or via the Internet are excluded."

¹⁰Isto. Npr., ISA navodi vrlo općenitu formulaciju o obuhvatu časopisa: "Coverage of journal articles, conference proceedings, and other serial publication is intended to be selective rather than comprehensive; the criterion for inclusion is the pertinence of the subject matter rather than the vehicle of publication."

¹¹Thomson ISI – The ISI Database : The journal selection process [citirano: 2005-03-25]. Dostupno na: <http://www.isinet.com/essays/selectionofmaterialforcoverage/199701.html>

¹²Web of Science [citirano: 2005-03-25]. Dostupno na: <http://www.isinet.com>

¹³Bradford, S. C. Sources of information of specific subjects. // *Engineering : an illustrated weekly* 137, January 26(1934), 85-86. Pretisnuto u: *Journal of information science* 10(1985), 176-180.

- referenci; adrese svih autora; naslov članka; sažetak i ključne riječi na engleskom; recenzentski postupak;
- sadržaj časopisa: ISI uredništvo procjenjuje obogaćuje li novi časopis svojim sadržajem bazu podataka te je li određeno područje već dovoljno pokriveno;
 - zastupljenost stranih autora objavljenih i citiranih radova;
 - citatne analize: za časopis koji je tek počeo izlaziti analiziraju se objavljeni radovi članova uredništva i autora članaka, gdje su objavljivali i njihova citiranost; za ostale časopise prati se citiranost članaka iz časopisa, faktor utjecaja časopisa i neposredan indeks.

Analiza je provedena na godištima *Vjesnika bibliotekara Hrvatske* objavljenim u razdoblju 1998.-2003., od kada su se počele primjenjivati formalne i sadržajne inovacije opisane u poglavlju 2.

Analiza je pokazala da poboljšanja postignuta formalnim promjenama, s posebnim naglaskom na redovitost izlaženja i engleski jezik u bibliografskim elementima, *Vjesniku bibliotekara Hrvatske* osiguravaju visoke izdavačke norme.

Što se tiče sadržaja časopisa, naša je pretpostavka da različitost pogleda iz periferije može obogatiti bazu podataka.

Ustanovljena je i zastupljenost stranih autora objavljenih i citiranih radova.

Analiza citiranih radova provedena je prema *Journal Citation Reports – Social Sciences Citation Index (JCR-SSCI)*¹⁴ za kvantitativno mjerenje utjecaja pojedinog časopisa na ostale časopise određenog znanstvenog polja. Za područje knjižničarstva i informacijskih znanosti JCR-SSCI sadrži 55 naslova časopisa. Ti naslovi čine 80 posto časopisa u kojima su objavljeni citirani radovi u *Vjesniku bibliotekara Hrvatske*. Stoga dotok informacija iz svjetske časopisne elite za to područje preko *Vjesnika bibliotekara Hrvatske* potvrđuje da se kao izvori informacija koriste radovi iz časopisa s velikim međunarodnim odjekom.

Analiza citata radova objavljenih u *Vjesniku bibliotekara Hrvatske* nije bila moguća jer časopis nije uključen u ISI baze podataka. Stoga su analizirani citati radova skupine domaćih i stranih autora koji, osim što objavljuju u *Vjesniku bibliotekara Hrvatske*, objavljuju svoje radove i u časopisima koje nalazimo u ISI bazama podataka. Analizom su obuhvaćena 144 autora koji su objavili svoj rad u *Vjesniku bibliotekara Hrvatske* u razdoblju 1998.–2003., a učešće je stranih autora 15 posto.

Rezultati analize pokazuju i znanstvenu aktivnost autorskog korpusa. Ustanovljeno je da 35 posto autora ima radove citirane u *Social Sciences Citation Indexu (Web of Science)*, u rasponu od 1 do 200 citata po radu. Broj citata varira ovisno o području uže specijalnosti pojedinog autora. Manje su citirani radovi o katalogizaciji i klasifikaciji, a najviše radovi o organizaciji i obradi informacija. Zbirni broj citata svih citiranih radova autorskog korpusa ukazuje na njihov velik znanstveni utjecaj u području knjižničarstva i informacijskih znanosti.

¹⁴Journal Citation Reports – Social Sciences Citation Index [citirano: 2005-03-25]. Dostupno na: <http://www.isinet.com/products/evaltools/jcr/>

Na kraju, može se zaključiti:

- kvaliteta *Vjesnika bibliotekara Hrvatske*, postignuta dosljednim pridržavanjem formalnih izdavačkih normi, potvrđena je kvantitativnim analizama,
- *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* ispunjava sve formalne kriterije kao i većinu ostalih kriterija za uključivanje u svjetsku bazu podataka i
- *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* pokazuje obilježja internacionalnog časopisa.

6 Zaključak

U informacijskoj eri, potreba za uključivanjem nacionalno orijentiranih časopisa u tokove svjetske znanstvene komunikacije i međunarodne baze podataka povezana je s razvojem komunikacijske infrastrukture i digitalnih usluga za korisnike. Postavlja se pitanje kako promjene u tehnologiji komunikacijskih sustava utječu na mijenjanje korisničkih navika? Kako promjene u navikama i rutini korištenja komunikacijskih sustava utječu na reorganizaciju informacijskih mreža? Kako te informacijske mreže utječu na strukturu informacija i promjenu geografije korisničkih aktivnosti? Odgovori na ta pitanja ovise o tradiciji i utjecaju regionalne i lokalne znanstvene i stručne sredine na opća obilježja znanstvene komunikacije. Jedno od tih obilježja jest i aktivno sudjelovanje u stalnim i sve većim promjenama u području knjižničarstva i informacijskih znanosti, što omogućuju informacijske mreže povezane u komunikacijski sustav koji je dostupan velikom broju korisnika širom svijeta.

LITERATURA

Bradford, S. C. Sources of information of specific subjects. // *Engineering : an illustrated weekly* 137, January 26(1934), 85-86. Pretisnuto u: *Journal of information science* 10(1985), 176-180.

Čepulo, Dalibor. *Prava građana i moderne institucije : europska i hrvatska pravna tradicija*. Zagreb : Pravni fakultet, 2003.

Gross, Mirjana. "Jezgra" i "periferija" – nova teorija "industrijske revolucije" u Evropi. // *Radovi Instituta za hrvatsku povijest* 16(1983), 247-252.

ISA 36, 9(November/December 2001).

Ivančević, Radovan. *Hrvatska nit u mediteranskom tkivu*. // *Dubrovnik* 6, 6(1995), 20-36.

Journal Citation Reports – Social Sciences Citation Index [citirano: 2005-03-25]. Dostupno na: <http://www.isinet.com/products/evaltools/jcr/>

LISA User guide [citirano: 2005-03-25]. Dostupno na: <http://www.csa.com/factsheets/lisa-set>

VJESNIK BIBLIOTEKARA HRVATSKE 48, 2(2005)

Penava, Zdenka. Znanstvena komunikacija kroz hrvatske časopise u ISI bazama. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 47, 1/2(2004), 116-128.

Thomson ISI – The ISI Database : The journal selection process [citirano: 2005-03-25]. Dostupno na: <http://www.isinet.com/essays/selectionofmaterialforcoverage/199701.html>

Web of Science [citirano: 2005-03-25]. Dostupno na: <http://www.isinet.com>